

PŘEDMLUVA

Jako číslo 1/2013 vyšlo v časopise AUC Iuridica monotematické číslo věnované právnímu postavení menšin nazvané *Právo a menšiny*. Na Právnické fakultě Univerzity Karlovy totiž dlouhodobě působí tým odborníků věnující se otázce právního postavení menšin, který spolupracuje i s badateli z jiných institucí. Výrazný zájem je věnován především historii, ale i aktuální problémy jsou odborně zkoumány. Jde zejména o knihy Petráš, Petrův, Scheu a kol.: *Menšiny a právo v České republice* (Praha: Auditorium, 2009), Petráš a kol.: *Aktuální problémy právního postavení menšin v České republice* (Praha: Úřad vlády, 2010), Scheu a kol.: *Migrace a kulturní konflikty* (Praha: Auditorium, 2011), Scheu, Kříž, Děkanovská a kol.: *Právní postavení náboženských menšin* (Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2013).

Početné jsou hlavně historické publikace – z poslední doby Petráš: *Menšiny v komunistickém Československu* (Praha: VIP, 2007), Petráš: *Menšiny v meziválečném Československu* (Praha: Karolinum, 2009), Petrův (Hofmannová): *Zákonné bezprávi: Židé v Protektorátu Čechy a Morava* (Praha: Auditorium, 2011), Petráš: *Cizinci ve vlastní zemi: Menšinové konflikty v moderní Evropě* (Praha: Auditorium, 2012), Kuklík, Němeček: *Od národního státu ke státu národnosti?* (Praha: Karolinum, 2013), Kuklík a kol.: *Jak odškodnit holocaust* (Praha: Karolinum, 2015) ze starší doby především početné práce k otázce prezidentských dekretů.

Toto monotematicky zaměřené číslo časopisu *Acta Universitatis Carolinae Iuridica* je věnováno některým aktuálním otázkám ochrany národnostních menšin. Prvním hlavním tématem je problematika užívání menšinových jazyků ve vybraných evropských státech. Úprava užívání menšinových jazyků v soudním řízení a před správními orgány se týká jednoho z klíčových aspektů identity příslušníků menšin a má význam dopad na samotné přežití národnostní menšiny. Kromě srovnání některých vnitrostátních úprav, které vždy vycházejí ze specifické situace konkrétní národnostní menšiny, nabízí první tematický celek také mezinárodněprávní pohled a nástin historických souvislostí postavení menšinových jazyků v českých zemích. Menší praktický, ale o to větší symbolický význam má otázka užívání menšinových jazyků v oblasti názvů měst, obcí, ulic a dalších topografických označení. Jedná se tedy o úpravu, která jak na mezinárodní, tak i na národní úrovni vyvolává řadu složitých právních a politických problémů.

V druhém tematickém bloku tohoto čísla se zaměřují jednotliví autoři na různé aspekty související s působením mateřských států ve prospěch svých příbuzných menšin v zahraničí. V posledních dvou desetiletích byla tato problematika opakovaně řešena diplomatickými, politickými i právními nástroji. Vzhledem k tomu, že většina konkrétních právních opatření byla přijata unilaterálně na národní úrovni, a to např. v rámci úpravy nabývání státního občanství, nebyl dosud představen komplexní multilaterální přístup k této otázce. Určitá kritika vůči opatřením mateřských zemí však rezonuje v dokumentech mezinárodních organizací a v části odborné literatuře. Cílem autorů je představit danou problematiku širší odborné veřejnosti v České republice a přispívat k debatě na úrovni příslušných institucí, např. Rady vlády pro národnostní menšiny.

Příspěvky zachycují právní stav z konce roku 2014 a vycházejí z tehdejšího stavu odborného zpracování otázky.

Harald Christian Scheu, René Petráš